

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000970

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-02-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ду Лін ...

2. Lin .. Du

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9276-3846

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 02-03-2024

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4821

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Трагування образу І. Мазепи в операх XIX – XXI століть: аксіологічний аспект
2. Interpretation of the image of I. Mazepa in operas of the XIX - XXI centuries: axiological aspect

Реферат:

1. Важливою складовою буття нації є плекання власної культури, що ґрунтується на системі цінностей, яка окреслює процеси створення/сприйняття певних артефактів. Ціннісні орієнтири визначають життєву позицію особистості, й формують образ Майбутнього, до якого прагне суспільство. Тож продуктивним є звернення до історичних постатей, чие життя вплинуло на розвиток країни. До таких належить Гетьман Іван Мазепа, чия трагічна доля понад трьохсот років привертає увагу істориків та митців. Спектр зображень Гетьмана є широким – від зрадника до героя, від воїна до мецената, від звичайного чоловіка до майже міфічної істоти. Це зумовлює актуальність визначення ціннісних засад, що визначили авторський задум та подальше буття присвячених І. Мазепі творів. Об'єкт дослідження – оперне мистецтво XIX – XXI століть; предмет – аксіологія трагування образу І. Мазепи в оперних виставах XIX – XXI століть. Концепція дослідження зумовила необхідність систематизації наукових джерел з таких напрямків: історії та культури

України, історії музики та оперного мистецтва, аксіології культури, теорії музичного жанра та стилю, інтерпретології. Окремий корпус використаних джерел складають наукові роботи, присвячені І. Мазепі. Методологія дослідження базується на поєднанні мистецтвознавчого, інтерпретологічного та аксіологічного підходів, що дозволило: систематизувати наукові концепції щодо методології ціннісного аналізу художніх текстів; узагальнити відомості про життєдіяльність І. Мазепи та її відображення в історичних працях; виявити загальне та особливе у трактуваннях образу І. Мазепи у мистецтві XIX – XX століть; впорядкувати дані про оперні твори XIX – XX століть, що мають назву «Мазепа»; презентувати музичну творчість французької композиторки М. Гранваль як важливу складову художньої культури Франції XIX ст.; проаналізувати оперу «Мазепа» М. Гранваль крізь призму ціннісних настанов XIX століття та сучасності; визначити ціннісні засади та медіа-стратегії постановки ХНАТОБу опери «Мазепа» П. І. Чайковського 2017 року. У дисертації вперше в музикознавстві: представлено історію сценічного буття оперного твору як низку трансформацій, обумовлених змінами ціннісних настанов суспільства; надано характеристику музичної творчості французької композиторки М. Гранваль як важливої складової художньої культури Франції XIX ст.; проаналізовано оперу «Мазепа» М. Гранваль крізь призму ціннісних настанов XIX століття та сучасності; визначено ціннісні засади та медіа-стратегії постановки ХНАТОБу опери «Мазепа» П. І. Чайковського 2017 року. Аксіологічний підхід широко використовується у гуманітарних науках як інструмент осягнення шляхів формування індивідуальної картини світу та її впливу на сприйняття художньої/суспільної цінності артефакту. Такі дослідження є важливими для осмислення засад, що впливають на процеси актуалізації та забуття окремих художніх творів та творчості певних митців. В цьому аспекті продуктивним вбачається використання аксіологічного підходу для визначення художньої/суспільної цінності творів, присвячених Гетьману Івану Мазепі. Узагальнення відомостей про життєдіяльність І. Мазепи та базові тенденції щодо її трактування в історичних працях дозволило визначити чотири ключові моменти, що виступають каталізаторами появи численних зразків художньої інтерпретації життя видатного українця. Упорядковано відомості щодо відображень образу І. Мазепи в оперних творах XIX – XX ст. з урахуванням факторів, що вплинули на їх появу та забуття. Це однойменні опери П. Сокальського, Б. Фітінгофа, Карло Педротті, П.І. Чайковського, Феліпе Педреля, М. Гранваль, Адама Мюнхерма. Перспективою роботи є дослідження опери «Мазепа» бельгійського композитора та органіста Леона Дюбуа. У підрозділі 2.2. «Опера “Мазепа” М. Гранваль в контексті художньої культури Франції XIX століття» зазначено, що звернення М. Гранваль до постаті Гетьмана було обумовлено: сформованою у французькому мистецтві XIX ст. традицією художньої інтерпретації Легенди про І. Мазепу; знайомством з лібретистом А. де Лоз'єром, який працював ще над двома операми під назвою «Мазепа»; імовірним знанням інших музичних творів з однойменною назвою. Здійснено аналіз клавіру опери «Мазепи» М. Гранваль, що дозволило визначити базові параметри авторського задуму: особливості вербальної (драматургічної) та музичної презентації образу І. Мазепи; специфіку застосування комплексу музично-мовленневих засобів виразності та інтерпретації жанрового інваріанту grand opera. У підрозділі 2.3. «Опера “Мазепа” П. Чайковського у постановці ХНАТОБу імені М.В. Лисенка 2017 року: у пошуках нових сенсів» проаналізовано ціннісні засади та медіа-стратегії постановки ХНАТОБу опери «Мазепа» П. І. Чайковського 2017 року. Визначено, що ця спроба зміни смислових акцентів авторського твору підтверджує той факт, що саме суспільні орієнтири визначають ціннісно-онтологічні засади буття культури.

2. An essential aspect of a nation's identity lies in the cultivation of its own culture, shaped by a set of values that guide the creation and perception of specific artifacts. The value orientations not only influence an individual's life stance but also contribute to shaping the collective vision of the future that society aspires to achieve. Therefore, delving into the lives of historical figures who have significantly impacted a nation's development becomes a productive endeavor. Among these figures is Hetman Ivan Mazepa, whose tragic destiny has captivated historians and artists for over three centuries. The portrayal of the Hetman in scientific and artistic works spans a broad spectrum, ranging from traitor to hero, warrior to philanthropist, and from an ordinary man to an almost mythical being. This necessitates a critical examination of the underlying value principles that shaped the author's intentions and the continued existence of works dedicated to Ivan Mazepa. The object of the study is the opera art of the XIX – XXI centuries; the subject is the axiology of interpreting the image of I. Mazepa in opera performances

of the XIX – XXI centuries. To achieve this, a comprehensive approach involves systematizing scientific sources in various areas of music science, including the history and culture of Ukraine, the history of music and opera, axiology of culture, theory of musical genre and style, and interpretology. Special attention is given to scientific works devoted to Ivan Mazepa. The research methodology combines art history, interpretive, and axiological approaches. This enables the systematization of scientific concepts related to the value analysis of artistic texts, summarizing information about Mazepa's life and its reflection in historical works, and identifying commonalities and unique aspects in the interpretation of Mazepa's image in the art of the XIX and XX centuries. For the first time in musicology, this dissertation presents the history of the stage life of an opera work as a series of transformations influenced by changes in societal values. Additionally, it sheds light on the significance of the musical works of the French composer M. Grandval in the artistic culture of XIX century France. The analysis extends to Grandval's opera "Mazepa," scrutinizing it through the lens of XIX century and contemporary values. Furthermore, it explores the value principles and media strategies employed in the 2017 production of Tchaikovsky's opera "Mazepa" by the KhNATOB. The axiological approach proves instrumental in understanding the formation of individual worldviews and their impact on the perception of artistic and social value in a given artifact. Applying this approach to works dedicated to Hetman Ivan Mazepa is deemed productive, as it unveils the principles influencing the actualization and oblivion of these artistic creations and the artists behind them. In the XIX century, Western European artists predominantly depicted the Hetman not as a historical figure but as a romanticized legend of unrequited love and tragic consequences. However, as the influence of romanticism waned in the XX century, the number of such works diminished. Ukrainian artists, on the other hand, were drawn to Mazepa as a symbol of patriotism and love for the Motherland. The article meticulously organizes information on the representation of Ivan Mazepa in opera works spanning the XIX to XX centuries, considering factors that influenced their creation and subsequent fading into obscurity. The works of various composers, such as P. Sokalsky, B. Fittingof, Carlo Pedrotti, P.I. Tchaikovsky, Felipe Pedrell, M. Grandval, and Adam Münchheimer, are discussed. Additionally, there is a mention of the potential study of the opera "Mazepa" by the Belgian composer Leon Du Bois. Subsection 2.2 «M. Granval's opera Mazepa in the context of the artistic culture of France of the XIX century» reveals that Granval's engagement with the Hetman's figure is attributed to the tradition of interpreting the legend of Ivan Mazepa, collaboration with librettist A. de Lauzières on multiple operas titled "Mazepa," and probable awareness of other musical works with the same title. A thorough analysis of Granval's opera score unveils the author's concept, emphasizing the verbal (dramatic) and musical presentation of Mazepa's image and the utilization of a complex set of expressive means within the grand opera genre. Subsection 2.3. "Tchaikovsky's opera Mazepa in the 2017 staging of the Mykola Lysenko National Academic Theatre of Ukraine: in search of new meanings," scrutinizes the value principles and media strategies employed in the 2017 staging of Tchaikovsky's opera "Mazepa" by the National Academic Theatre of Ukraine. The attempt to shift the semantic emphasis of the author's work underscores the influence of societal guidelines in determining the value and ontological foundations of culture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Ду Лін. Образ Івана Мазепи в оперних творах ХІХ сторіччя. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. Вип. 64 / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського; ред.

упоряд. Л. В. Русакова, Я.О. Сердюк. Харків : ХНУМ, 2022. Вип. 64. С. 127–140.

- Ду Лін. Постать Клеманс де Гранваль у художній культурі Франції XIX століття. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 63 / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського; ред. упоряд. Л. В. Русакова, Ю.П. Величко. Харків ХНУМ, 2022. Вип. 63 С. 144–158.
- Ду Лін. Версії «Мазепи» П. Чайковського крізь призму ціннісної теорії культури. Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXIX / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського; ред. упоряд. М.С. Чернявська, Ю.В. Ніколаєвська, О.В. Васільєва. Харків, ХНУМ, 2022. С. 105–119.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сухленко Ірина Юріївна
2. Iryna Sukhlenko

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1881-6011

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гіголаєва-Юрченко Вікторія Олександрівна
2. Victoria Gigolayeva-Yurchenko

Кваліфікація: к.мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8137-487X

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Харківська державна академія культури**Код за ЄДРПОУ:** 30036001**Місцезнаходження:** Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Муравська Ольга Вікторівна

2. Olga Muravska

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0281-7503**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової**Код за ЄДРПОУ:** 02214254**Місцезнаходження:** вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Драч Ірина Степанівна

2. Iryna Drach

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2089-9570**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського**Код за ЄДРПОУ:** 02214350**Місцезнаходження:** площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:**

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романюк Ірина Анатоліївна
2. Iryna Romaniuk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7900-5960**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського**Код за ЄДРПОУ:** 02214350**Місцезнаходження:** площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Рощенко Олена Георгіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Рощенко Олена Георгіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна